गोरखापत्र २०८१ साल बैशाख ५ गते बुधबार

वस्तुगत प्रश्नोत्तर

१. **नेपाल सरकारले कुन फललाई राष्ट्रिय फल घोषणा गरेको छ ?**

✍ सुन्तला

- विसं २०८० चैत ३० को मन्त्रीपरिषद् बैठकले सुन्तलालाई राष्ट्रिय फलको मान्यता प्रदान गरेको छ ।
- मुलुकभित्रको आन्तरिक उत्पादनलाई ब्रान्डिङ गर्ने उद्देश्यका साथ राष्ट्रिय फल घोषणा गरिएको हो ।
- नेपालमा हाल सुन्तलाको वार्षिक उत्पादन एक लाख ८५ हजार टन रहेको छ ।
- आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा २७ हजार ८९२ हेक्टर क्षेत्रफलमा सुन्तला खेती गरिएको छ ।
- ४८ जिल्लामा एक हेक्टरभन्दा बढी क्षेत्रफलमा व्यावसायिक खेती गरिएको छ ।
- अन्नबालीभन्दा सात गुना बढी लाभदायक छ ।
- कृषिको कुल गार्हस्थ उत्पादनमा ०.९६ प्रतिशत योगदान रहेको छ ।
- नेपालमा वार्षिक ३० अर्ब ६१ करोड रुपियाँको कारोबार हुन्छ । वार्षिक सात लाख व्यक्तिलाई यो खेतीले प्रत्यक्ष रोजगारी दिएको छ ।

२. **गोरखापत्र दैनिकमा नयाँ नेपाल बहुभाषा पृष्ठ अन्तर्गत प्रकाशित हुने मातृभाषाको सङ्ख्या कति रहेको छ ?**

✍ ४३

- याक्खा र डडेलधुरेली गरी दुई मातृभाषा थप भएका छन् ।
- यसअघि गोरखापत्र दैनिकमा नेपालीबाहेक विभिन्न ४१ मातृभाषामा समाचारमूलक सामग्री प्रकाशन हुँदै आएको थियो ।
- २०६४ असोज १ गतेदेखि गोरखापत्र दैनिकमा नयाँ नेपाल शीर्षक अन्तर्गत विभिन्न मातृभाषामा बहुभाषा (समावेशी) पृष्ठ प्रकाशन प्रारम्भ भएको हो ।
- मातृभाषाले राष्ट्रभाषाका रूपमा संवैधानिक मान्यता पाएपछि सञ्चार माध्यमलाई पनि समावेशी बनाउने नीति अनुरूप गोरखापत्र दैनिकमा विभिन्न राष्ट्रभाषा समावेश गरी समाचार एवं रचना प्रकाशन गर्ने निर्णय गरिएको थियो ।

३. **एसियाली विकास बैङ्क (एडिबी) ले सन् २०२४ अप्रिलमा सार्वजनिक गरिएको प्रतिवेदन 'एसियाली विकास परिदृश्य' अनुसार सन् २०२४ मा नेपालको आर्थिक वृद्धिदर कति हुने अनुमान छ ?**

✍ ३.६ प्रतिशत

- यसअघि विश्व बैङ्कले आव २०८०/८१ मा नेपालको आर्थिक वृद्धिदर ३.३ प्रतिशत हासिल हुने प्रक्षेपण गरेको छ ।
- भारतमा मुद्रास्फीति घटिरहेकाले नेपालको मूल्यवृद्धि ६

१४. **नेपाल व्यवस्थापन सङ्घका अनुसार आव २०८०/८१ मा नेपालको आर्थिक वृद्धिदर कति हुने अनुमान छ ?**

✍ ३.०९ प्रतिशत

- सङ्घले २०८० चैत २५ मा सार्वजनिक गरेको तथ्याङ्कमा सो उल्लेख गरिएको छ ।
- गत आवमा १.९ प्रतिशतको आर्थिक वृद्धि हासिल भएकोमा चालु आवमा ६ प्रतिशतको आर्थिक वृद्धि गर्ने सरकारी लक्ष्य छ ।
- नेपालमा गैरसरकारी संस्थाबाट जिडिपीको गणना गरिएको यो पहिलो पटक हो ।
- नेपालमा जिडिपीसम्बन्धी अनुमानित र आधिकारिक तथ्याङ्क सार्वजनिक गर्ने अधिकार राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयलाई मात्रै छ । विश्व बैङ्क जस्ता अन्तर्राष्ट्रिय निकायहरूले भने विशेष अधिकार प्रयोग गरेर जिडिपी वृद्धिको अनुमानित तथ्याङ्क सार्वजनिक गर्दै आएका छन् । त्यसबाहेकका निकाय तथा संस्थालाई जिडिपीको अनुमान गर्ने कानुनी अधिकार छैन ।

१५. **गण्डकी प्रदेशको दोस्रो आवधिक योजना (२०८१/८२–२०८५/८६) को आधारपत्र अनुसार योजनाको अन्त्यसम्ममा कति मेगावाट विद्युत् उत्पादन गर्ने लक्ष्य छ ?**

✍ २००० मेगावाट

दोस्रो आवधिक योजनाका प्रमुख लक्ष्य (आधारपत्र अनुसार)

विवरण	हालको अवस्था	पाँच वर्षपछिको लक्ष्य
आर्थिक वृद्धिदर	३.३ प्रतिशत	८ प्रतिशत
प्रतिव्यक्ति आय	१४९२ डलर	२५०० डलर
गरिबीको दर	११.८८ प्रतिशत	८ प्रतिशत
बहुआयामिक गरिबी	९.६ प्रतिशत	६ प्रतिशत
जलविद्युत् उत्पादन	६ सय ६५ मेवा	२००० मेवा
प्रतिव्यक्ति विद्युत् खपत	२७० किलोवाट	५०० किवा
रोजगारीमा औपचारिक क्षेत्रको हिस्सा	४४ प्रतिशत	५५ प्रतिशत
मातृ मृत्युदर (प्रतिलाखमा)	१६१	१००
बाल मृत्युदर (पाँच वर्षमुनि)	३३	१४
साक्षरता दर (पाँच वर्षमुनि)	८१.७ प्रतिशत	८५ प्रतिशत
माध्यमिक तह भर्नादर	५७.४ प्रतिशत	८५ प्रतिशत
मानव विकास सूचकाङ्क	०.६१८	०.७०

स्रोत : नीति तथा योजना आयोग, गण्डकी प्रदेश

१६. **नेपालकै लामो ट्रेल रेस प्रतियोगिताका रूपमा चिनिने मञ्जुश्री ट्रेल रेस उपाधि विजेता धावक को हुनुहुन्छ ?**

गोरखापत्र २०८१ साल बैशाख ५ गते बुधबार

प्रतिशतको हाराहारीमा रहने एडिबीले प्रक्षेपण गरेको छ।

४. **चिकित्सा शिक्षा सुधारका निम्ति महत्त्वपूर्ण ठानिएको चिकित्सा शिक्षासम्बन्धी जाँचबुझ आयोग, २०२४ को प्रतिवेदन कहिले सार्वजनिक गरियो ?**

✍ विसं २०८० चैत २८

५. **ठमेल र दरबारमार्ग क्षेत्र कहिलेदेखि चोबिसै घण्टा खोल्न थालिएको हो ?**

✍ विसं २०८१ वैशाख १

- नयाँ वर्ष २०८१ बाट ठमेल र दरबारमार्ग क्षेत्रमा पूर्णकालीन (चोबिसै घण्टा) व्यवसाय सञ्चालन गर्न थालिएको हो।
- उपप्रधान एवं गृहमन्त्री रवि लामिछानेद्वारा ठमेल र दरबारमार्ग बजार क्षेत्र चौबिसै घण्टा व्यवसाय सञ्चालनको घोषणा गरिएको हो।

६. **हालै वातावरण र पर्यावरण क्षेत्रमा काम गर्न 'वातावरण प्रहरी' को व्यवस्था गर्ने महानगर कुन हो ?**

✍ ललितपुर महानगरपालिका

७. **विश्व बैङ्कद्वारा २०८० चैत २० मा सार्वजनिक 'साउथ एसिया डेभलपमेन्ट अपडेट' प्रतिवेदन अनुसार नेपालमा रोजगारीको अनुपात विगत २३ वर्षमा कति प्रतिशतले घटेको छ ?**

✍ ११ प्रतिशत

- काम गर्ने जनसङ्ख्या बढ्दै गएको तर सो अनुरूप रोजगारी सिर्जना गर्न नसक्दा नेपालमा रोजगारीको अनुपात घट्न पुगेको विश्व बैङ्कले जनाएको।

८. **भरतपुर महानगरपालिका र कालीकोटको पचालझरना गाउँपालिकाबिच भगिनी सम्बन्ध कहिले कायम भएको हो ?**

✍ विसं २०८० चैत २६

- दुई पालिकाबिच आर्थिक, सांस्कृतिक, सामाजिक तथा पर्यटकीय क्षेत्रमा सहकार्य र समन्वय गरी अगाडि बढ्ने सहमतिसहित नौ बुँदे समझदारीपत्रमा हस्ताक्षर गरी भगिनी सम्बन्ध कायम गरिएको हो।

९. **सहकालका देवता भनी चिनिने हिमाल कुन हो ?**

✍ अन्नपूर्ण हिमाल

१०. **सस्टेनेबल डेभलपमेन्ट सोलुसन नेटवर्कद्वारा तयार पारिएको दिगो विकास प्रतिवेदन, २०२३ अनुसार नेपाल कति औँ स्थानमा रहेको छ ?**

✍ ९९ औँ

पहिलो : फिनल्यान्ड

अन्तिम : दक्षिणी सुडान (१६६ औँ)

✍ अर्जुन कुलुङ

- सय माइलको रेसमा उहाँले आफ्नै रेकर्ड तोड्दै च्याम्पियनसिप ट्रफी जित्नुभएको छ। उहाँले २६ घण्टा ५० मिनेट १५ सेकेन्डमा दौड पूरा गर्नुभएको छ।
- बेलायतका अलिस्टेयर मेस्सन २८ घण्टा २८ मिनेट ३५ सेकेन्डका साथ उपविजेता हुनुभयो।
- त्यस्तै ३३ घण्टा ५७ मिनेट ४० सेकेन्डमा रेस पूरा गरेका विजय मगर तेस्रो हुनुभयो।

१७. **सन् २०२४ मा भारतमा आयोजित एसएमएस फ्रेन्डसिप कप त्रिकोणीय टी–२० क्रिकेट प्रतियोगिताको उपाधि कसले जित्यो ?**

✍ नेपाल

१८. **हेमराज पहारी स्मृति पुरस्कार–२०८० कसलाई प्रदान गरियो ?**

✍ साहित्यकार सरुभक्त (राशि : एक लाख रुपियाँ)

१९. **भीम विराग सङ्गीत, साहित्य कला प्रतिष्ठान नेपालले बिजुली माया वन : श्रेष्ठ अन्तर्राष्ट्रिय सङ्गीत पुरस्कार–२०८० कसलाई प्रदान गऱ्यो ?**

✍ गीतकार राजेन्द्र थापा

- पुरस्कार राशि एक लाख रुपियाँ रहेको छ।
- त्यसै गरी गायिका निशा देसार भीम विराग युवा सङ्गीत पुरस्कार (राशि : २५ हजार रुपियाँ) बाट सम्मानित हुनुभएको छ।

२०. **अन्तर्राष्ट्रिय क्रिकेटमा एकै ओभरमा लगातार छ छक्का प्रहार गरी दुर्लभ कीर्तिमान कायम गर्न सफल नेपाली खेलाडी को हुनुहुन्छ ?**

✍ दीपेन्द्र सिंह ऐरी

- नेपाली राष्ट्रिय क्रिकेट टोलीका अलराउन्डर ऐरीले अन्तर्राष्ट्रिय क्रिकेटमा एकै ओभरमा लगातार छ छक्का प्रहार गर्ने पाँचौँ खेलाडीको रेकर्ड बनाउनुभएको छ।
- ओमानमा भएको एसिसी प्रिमियर कपमा कतारविरुद्ध नेपालका फिनिसर ऐरीले कतारका मध्यम गतिका बलर कमरान खानले फालेको अन्तिम ओभरमा लगातार छ छक्का प्रहार गर्नुभएको हो।
- अन्तर्राष्ट्रिय टी–२० मा एक ओभरमै छ छक्का हान्ने दीपेन्द्र तेस्रो खेलाडी बन्नुभएको छ। यसअघि यो कीर्तिमान भारतका युवराज सिंह र वेस्टइन्डिजका किइरोन पोलार्डका नाममा रहेको छ।
- ओडिआईमा दक्षिण अफ्रिकाका हर्सेल गिब्स र अमेरिकाका जसकरन मल्होत्राले एकै ओभरमा ६ छक्का प्रहार गरेका थिए।
- दीपेन्द्रको नाममा सर्वाधिक कम बलमा अन्तर्राष्ट्रिय

गोरखापत्र २०८१ साल बैशाख ५ गते बुधबार

सार्कमा पहिलो : माल्दिभ्स (६८ औँ)
सार्कमा अन्तिम : अफगानिस्तान (१५८ औँ)

११. **एआई सेफ्टी समिट–२०२३ कहिले र कहाँ सम्पन्न भएको हो ?**

✍ सन् २०२३ नोभेम्बर १–२ (प्रथम सम्मेलन)

- सम्मेलनका क्रममा भएको ब्लेच्ले डिक्लेरेसनमा २९ राष्ट्रले हस्ताक्षर गरेका छन् ।

१२. **मुलुककै ठुलो विज्ञानपार्क कहाँ निर्माण हुने भएको छ ?**

✍ शैलुङ गाउँपालिका–८, फुस्रामाटा (दोलखा)

- शैलुङ गाउँपालिका–८ र मेलुङ गाउँपालिका–१ सिमानामा बन्ने सो पार्क निर्माणका लागि सामुदायिक वनले ५० रोपनी जग्गा उपलब्ध गराएको छ ।
- पार्कको निर्माण लागत अनुमान दुई करोड ७२ लाख रुपियाँ रहेको छ ।

१३. **हालै** (२०८० **चैत**) **जैविक विविधतासम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय सम्मेलन कहाँ सम्पन्न भयो ?**

✍ पोखरा

- २०८० चैत २७–३० सम्म सम्मेलन आयोजना गरियो ।
- ३२ देशका दुई सयभन्दा बढी जैविक विविधता एवं कृषिसँग सम्बन्धित विज्ञ र सरोकारवालाको सहभागिता रह्यो ।
- सम्मेलनको उद्घाटन कृषि तथा पशुपन्छी विकासमन्त्री ज्वालाकुमारी शाहद्वारा गरियो ।

टी–२० अर्धशतक (चीनको हाङझोउमा भएको १९ औँ एसियाडमा मङ्गोलियाविरुद्ध) को अमर विश्व कीर्तिमान पनि रहेको छ ।

२१. **मनिराज वाङ्मय पुरस्कार कसलाई प्रदान गरियो ?**

✍ साहित्यकार वासुदेव त्रिपाठी र चूडामणि बन्धु

- पुरस्कार राशि एक लाख रुपियाँ रहेको छ ।
- २०७८ र २०७९ सालमा प्राविधिक कारणवश पुरस्कार वितरण हुन नसकेकाले यस वर्ष एकै पटक दुई जनालाई प्रदान गरिएको हो ।

२२. **रमणीय हाँडीकोट टापुकहाँ रहेको छ ?**

✍ बागलुङ

- बागलुङको जैमिनी नगरपालिका–१०, राङ्खानीमा हाँडीकोट रहेको छ ।
- जिल्लाको तेस्रो उच्च स्थानका रूपमा रहेको हाँडीकोट समुद्र सतहदेखि दुई हजार १९५ मिटरको उचाइमा अवस्थित छ ।
- हाँडीकोट चौबिसे राज्यका पालामा रहेको भुरेटाकुरे राज्य अन्तर्गत गनिन्छ ।
- यो ठाउँ सूर्योदय र सूर्यास्तको अवलोकनका लागि पनि उपयुक्त मानिन्छ ।
- तानसेन, बुटवल र गोरखपुरसम्मका ठाउँ नियाल्न सकिने यस डाँडाबाट माछापुच्छ्रे हिमाल र अन्नपूर्ण हिमशृङ्खलाको दृश्यावलोकन गर्न सकिन्छ ।

प्रस्तुतकर्ता : टङ्क केसी